

Судді
Конституційного Суду України
Олегу ПЕРВОМАЙСЬКОМУ

Шановний Олеже Олексійовичу!

У Правовому департаменті підготовлено попередній висновок на конституційну скаргу Гудиренка Сергія Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 169, частини третьої статті 307, статей 309, 392, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України.

Додаток: попередній висновок з додатком до нього, усього на 12 арк. у 1 прим.

З повагою

заступник керівника
Правового департаменту

Микола ГРИЦЕНКО

ПОПЕРЕДНІЙ ВИСНОВОК

на конституційну скаргу Гудиренка Сергія Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 169, частини третьої статті 307, статей 309, 392, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України

1. Короткий зміст конституційної скарги

Суб'єкт права на конституційну скаргу – громадянин Гудиренко Сергій Володимирович – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням¹ перевірити на відповідність статтям 3, 8, 9, 19, 22, 41, частині першій, другій статті 55, статті 64, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) статтю 169, частину третю статті 307, статті 309, 392, частину четверту статті 399 Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року № 4651–VI (далі – Кодекс)².

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачаються такі обставини справи.

Печерським УП ГУ НП у м. Києві здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні від 5 лютого 2013 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною п'ятою статті 191, частиною другою статті 366 Кримінального кодексу України³. На підставі ухвали слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 14 квітня 2015 року було проведено обшук за адресою Гудиренка С.В., в ході якого у нього були виявлені та вилучені грошові кошти (у сумі: 50 000 доларів США, 2 400 євро, 20 000,00 грн). Згодом належні йому грошові кошти постановою слідчого від 13 травня 2015 року були визнані речовими доказами та приєднані до матеріалів кримінальної справи. Надалі зазначена постанова слідчого була скасована постановою прокурора Київської місцевої прокуратури від 13 вересня 2019 року. Проте, як стверджує заявник, належні йому грошові кошти повернуті не були всупереч статтям 16, 169 Кодексу.

У зв'язку з цим Гудиренко С.В. звернувся до суду із скаргою на бездіяльність уповноважених осіб Печерського УП ГУ НП у м. Києві, яка полягає у неповерненні тимчасово вилученого майна в ході проведення обшуку у кримінальному провадженні. Ухвалою слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 8 лютого 2023 року скаргу залишено без задоволення.

В обґрунтування свого рішення суд, зокрема, зазначив, що вилучене майно, на поверненні якого наполягає заявник, визнано речовим доказом у кримінальному провадженні постановою слідчого від 13 червня 2015 року, яку 13 вересня 2019 року скасовано постановою прокурора; слідчому судді не надано належного підтвердження про наявність чи відсутність ухвали про накладення арешту на вказане майно, а також про те, що це майно належить самому Гудиренку С.В.; в матеріалах справи відсутня постанова про визнання речовими доказами майна, вилученого за місцем проживання заявника, та копія

¹ Вх. № 18/409 від 22 грудня 2022 року.

² Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 9–10, ст. 88.

Тексти оспорюваних приписів Кодексу викладено у додатку до цього попереднього висновку.

³ Стаття 191 Кримінального кодексу України передбачає відповідальність за приласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, а стаття 366 цього Кодексу – за службове підrobлення.

протоколу обшуку, що позбавляє можливості слідчого суддю переконатися, що зазначене майно було вилучено за місцем проживання Гудиренка С.В.

Попри те, що зазначена ухвала не підлягає апеляційному оскарженню відповідно до приписів Кодексу, заявник оскаржив її в апеляційному порядку. Ухвалою Київського апеляційного суду від 6 липня 2023 року відмовлено у відкритті провадження, оскільки апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку відповідно до вимог частини третьої статті 307, частини четвертої статті 309 Кодексу.

Гудиренко С.В. подав касаційну скаргу, в якій просив ухвали слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 8 лютого 2023 року та судді Київського апеляційного суду від 6 липня 2023 року скасувати, призначити новий розгляд у суді першої інстанції. Ухвалою Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 22 серпня 2023 року відмовлено у відкритті касаційного провадження.

Своє рішення Верховний Суд мотивував тим, що приписами статті 392 Кодексу визначено вичерпний перелік судових рішень, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку; оскарження ухвали слідчого судді, постановленої за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, зокрема, щодо неповернення тимчасово вилученого майна згідно з вимогами статті 169 Кодексу під час досудового розслідування, приписами Кодексу не передбачено; суд апеляційної інстанції, перевіряючи апеляційну скаргу Гудиренка С.В. на відповідність вимогам частини четвертої статті 399 Кодексу, дійшов обґрунтованого висновку про те, що ухвала слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 8 лютого 2023 року не підлягає оскарженню в апеляційному порядку.

На думку автора клопотання, внаслідок застосування судами оспорюваних приписів Кодексу порушено його право власності та право на судовий захист „стосовно гарантій на апеляційний та касаційний перегляд ухвал слідчого судді, постановленої за вирішенням <...> скарги <...> на бездіяльність слідчого/прокурора, яка полягає у неповерненні <...> тимчасово вилученого в ході проведення обшуку майна у кримінальному провадженні і які окремо від вироку не оскаржуються“, гарантовані відповідно частинами першою, четвертою статті 41, частинами першою, другою статті 55 Конституції України (стор. 8 клопотання).

Обґрунтовуючи свою позицію щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, автор клопотання посиляється на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція), статтю 1 Протоколу до Конвенції, Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 2011 року № 19-рп/2011, рішення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), постанови Верховного Суду у справах інших осіб, а також на судові рішення у своїй справі.

Автор клопотання просить Конституційний Суд України вжити заходів щодо забезпечення конституційної скарги шляхом зупинення дії ухвали Верховного Суду від 22 серпня 2023 року, що, як він зазначає, забезпечить

дотримання його прав під час розгляду конституційної скарги та вплине на перебіг чотиримісячного строку на подання скарги на зазначену ухвалу до ЄСПЛ.

2. Щодо відповідності конституційної скарги вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“

Конституційна скарга надійшла до управління опрацювання конституційних скарг Правового департаменту від Відділу попередньої перевірки конституційних скарг як така, що за формою відповідає вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“ (далі – Закон). Водночас щодо відповідності конституційної скарги статтям 55, 56, частині першій статті 77 Закону по суті передбачених ними вимог слід зазначити таке.

Під час підготовки попереднього висновку, передбаченого пунктом 6 частини другої статті 44 Закону (протягом семи робочих днів, визначених пунктом 2 § 42 Регламенту Конституційного Суду України), щодо відповідності конституційної скарги статтям 55, 56, частині першій статті 77 Закону по суті закріплених ними вимог встановлено таке.

2.1. Конституційна скарга в цілому відповідає вимогам статті 55 (крім частково – частини першої, частково – пункту 5, пункту 6, частково – пункту 7 частини другої), статті 56 (крім частково – абзацу першого частини першої), частини першої (крім пункту 2) статті 77 Закону.

2.1.1. Згідно з частиною першою статті 55, абзацом першим частини першої статті 56 Закону конституційною скаргою є подане до Суду письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу. Суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України.

Автор клопотання просить перевірити на відповідність Конституції України серед іншого статті 169 та 392 Кодексу в цілому.

Однак в остаточному судовому рішенні у його справі (в аспекті порушених питань) – ухвалі Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 22 серпня 2023 року – застосовано лише частину перша статті 392 Кодексу.

Також зазначена ухвала містить лише згадку про статтю 169 Кодексу в контексті того, які саме дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора оскаржуються. Проте Верховний Суд не аналізував її приписи та не пов'язував з ними свою мотивацію, оскільки не розглядав питання припинення тимчасово вилучення майна по суті. З огляду на це вважаємо, що статтю 169 Кодексу застосовано не було.

Таким чином Гудиренко С.В. не є належним суб'єктом права на конституційну скаргу в частині порушеного питання щодо відповідності Конституції України статті 169, частин другої, третьої статті 392 Кодексу.

Отже, конституційна скарга частково не відповідає вимогам частини першої статті 55, абзацу першому частини першої статті 56 Закону.

2.1.2. Згідно з пунктом 5 частини другої статті 55 Закону у конституційній скарзі зазначаються *конкретні положення закону України*, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та *конкретні положення Конституції України*, на відповідність яким належить перевірити закон України.

Суб'єкт права на конституційну скаргу не конкретизує, які саме приписи *статей 169, 309, 392* Кодексу (кожна з яких складається з трьох частин, окремі з яких містять ряд пунктів) слід перевірити на відповідність Конституції України, що, на нашу думку, свідчить про нечіткість визначення предмету конституційного контролю.

Крім того, у прохальній частині конституційної скарги її автор просить перевірити оспорювані приписи Кодексу на відповідність статтям 3, 8, 9, 19, 22, 41 *в цілому*, частині першій, другій статті 55, *статті 64*, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, а на стор. 8 стверджує, що оспорювані приписи Кодексу суперечать статтям 3, 8, *частині першій статті 9*, статтям 19, 22, *частинам першій, четвертій статті 41*, частинам першій, другій статті 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України.

З огляду на це, вважаємо, що вимог пункту 5 частини другої статті 55 Закону частково не дотримано.

2.1.3. До конституційної скарги не долучено витягів (копій) з документів і матеріалів (окрім рішень судів у справі заявника), на які у ній є посилання, що свідчить про часткове недотримання вимог пункту 7 частини другої статті 55 Закону.

2.1.4. Суб'єктом права на конституційну скаргу вичерпано всі національні засоби юридичного захисту. Долучена автором клопотання ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 22 серпня 2022 року, є остаточним судовим рішенням у справі Гудиренка С.В. в аспекті порушених питань.

2.1.5. Остаточне судове рішення у справі заявника – ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 22 серпня 2023 року – набрало законної сили з дати його прийняття, тобто з 22 серпня 2023 року. Конституційна скарга надійшла до Конституційного Суду України 22 грудня 2023 року, тобто після спливу трьох місяців із дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням.

Таким чином конституційну скаргу подано поза межами строку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону.

Автор клопотання просить поновити строк подання конституційної скарги. У зв'язку з цим він стверджує, що ухвалу Верховного Суду від 22 серпня 2023 року отримав 21 вересня 2023 року, на підтвердження чого надсилає копію конверту Верховного Суду. Також заявник зазначає, що наведені обставини в сукупності зі збройною агресією Російської Федерації проти України, що супроводжується ракетними обстрілами, відключеннями

світла тощо стали непереборними для своєчасного оскарження остаточного судового рішення, а тому строк на подання конституційної скарги пропущено із поважних причин (стор. 6 клопотання).

2.2. Обґрунтування тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу

Відповідно до пункту 6 частини другої статті 55 Закону у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону. Автор клопотання, стверджуючи про невідповідність оспорюваного закону України (його окремих положень) Основному Закону України, має навести аргументи, які б свідчили про обґрунтованість змісту і вимог конституційної скарги.

2.2.1. Намагаючись обґрунтувати неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, автор клопотання переважно висловлює незгоду з рішеннями слідчого судді, який відмовив у задоволенні його скарги, а також незгоду з ухвалами апеляційного суду та Верховного Суду, якими відмовлено йому у відкритті апеляційного і касаційного провадження. Так, він зазначає, зокрема, що висновок слідчого судді про те, що заявником не надано належного підтвердження про наявність чи відсутності ухвали про накладення арешту на майно, яке підлягає поверненню, є необґрунтованим і безпідставним. Слідчий суддя безпідставно поклав на нього тягар доказування обставин, який законом покладено на інших учасників кримінального провадження, що є порушенням статі 19 Конституції України; слідчий суддя невірно застосував приписи та вийшов за межі своїх процесуальних повноважень, прийнявши незаконне рішення про відмову у задоволенні його скарги. Тому апеляційний суд неправильно застосував приписи статті 399 Кодексу та не вправі був відмовляти у перегляді такого рішення; „апеляційний суд, діючи усупереч вимог статей 8, 19, 41, 55, 129 Конституції України, ухилився від виконання контрольної функції щодо перегляду незаконного рішення слідчого судді, яким обмежується моє право власності“ (стор. 6 клопотання); Верховний Суд незаконно обмежив його конституційне право на доступ до правосуддя і перегляд ухвал суду першої та апеляційної інстанцій у касаційному порядку; посилення Верховного Суду на те, що ухвала слідчого судді не підлягає окремому оскарженню без урахування обставин відсутності у заявника правового статусу сторони кримінального провадження є маніпуляцією з боку Верховного Суду аби уникнути розгляду касаційної скарги по суті.

Однак незгода з судовими рішеннями не може вважатись належним обґрунтуванням неконституційності закону (його окремих приписів), а вирішення питань, пов'язаних зі сферою правозастосування, не належить до повноважень Конституційного Суду України.

2.2.2. Гудиренко С.В. також стверджує, що Кодекс не містить жодного порядку чи процедури захисту прав особи, права та законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. На його думку, заборона на оскарження ухвал слідчих суддів з даного питання призводить до порушення права на судовий захист, оскільки „незаконні рішення слідчих суддів, що стосуються реалізації прав власності на тимчасово вилучене майно їх власниками“, не можуть бути окремо переглянуті судами апеляційної та касаційної інстанцій до винесення судом вироку за розглядом конкретного кримінального провадження, „яке може тривати роками, завдаючи увесь час шкоди власнику або законному користувачу майна“ (стор. 8 клопотання). Заявник наголошує, що у такий спосіб держава фактично позбавила його права розпоряджатися належними йому грошовими коштами, та робить висновок, що оспорювані приписи Кодексу обмежили його право власності та право на судовий захист, гарантовані частинами першою, четвертою статті 41, частинами першою, другою 55 Конституції України, а тому суперечать вказаним приписам Основного Закону України, а також, зокрема, пункту 8 частини другої статті 129.

З цього приводу слід зазначити таке.

Стаття 41 Конституції України гарантує, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної діяльності (частина перша); ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності; право приватної власності є непорушним (частина четверта). Автор клопотання пов'язує порушення права власності з порушенням права на судовий захист. Однак не наводить аргументів, як саме оспорювані приписи Кодексу, які регулюють питання оскарження ухвал суду під час досудового розслідування, порушують (обмежують) його право власності.

Стаття 55 Конституції України містить загальні приписи, які гарантують право кожного звернутися до суду за захистом прав і свобод людини і громадянина (частина перша) та право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (частина друга). Згідно з юридичною позицією Конституційного Суду України, викладеною у Рішенні від 25 грудня 1997 року № 9-з/1997⁴, порушенням права на судовий захист є відмова суду у прийнятті позовних та інших заяв чи скарг, які відповідають встановленим законом вимогам. Однак судами системи судоустрою України були розглянуті скарга Гудиренка С.В. на бездіяльність уповноважених осіб Печерського УП ГУ НП у м. Києві, його апеляційна та касаційна скарги, за якими ухвалені відповідні рішення.

Згідно з пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України забезпечується право на апеляційний перегляд *справи* та у визначених законом

⁴ Абзац другий пункту 2 мотивувальної частини Рішення у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси Миколаївни, Ярошенко Поліни Петрівни та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України (справа за зверненням жителів міста Жовті Води).

випадках – на касаційне оскарження судового рішення. Отже, Конституція України гарантує забезпечення права на перегляд в апеляційному порядку справи загалом, тобто справи, розгляд якої вже завершений судом першої інстанції з винесенням відповідного судового рішення по суті. У даному ж випадку йдеться про дії/бездіяльність слідчого судді, прокурора, тобто процесуальні рішення *на стадії досудового розслідування*, а не про рішення суду першої інстанції по суті.

Варто також навести юридичну позицію Конституційного Суду України, викладену в Рішенні від 17 березня 2020 року № 5-р/2020⁵, згідно з якою: „право на апеляційний перегляд справи, передбачене пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України, є гарантованим правом на перегляд у суді апеляційної інстанції справи, розглянутої судом першої інстанції по суті. Водночас зазначений конституційний припис не позбавляє законодавця повноваження передбачити можливість апеляційного оскарження будь-якого рішення, що його ухвалює суд під час розгляду справи, але не вирішує її по суті, *або встановити обмеження чи заборону на оскарження в апеляційному порядку окремих процесуальних судових рішень, якими справа не вирішується по суті*“ (абзац восьмий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини).

Твердження заявника про відсутність у Кодексі жодного порядку чи процедури захисту прав особи, права та законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, на нашу думку, є помилковими.

Так, стаття 303 Кодексу дозволяє *оскаржувати на досудовому провадженні, зокрема, бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, яка полягає у не поверненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами статті 169 цього Кодексу, – володільцем тимчасово вилученого майна*. Приписи частини другої статті 392 Кодексу, регламентуючи, що ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених частиною першою цієї статті, окремому оскарженню не підлягають (за окремими випадками), водночас передбачає, що *заперечення проти ухвал, які не підлягають окремому провадженню, можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене частиною першою цієї статті*. Приписи частини третьої статті 309 Кодексу також передбачають можливість *подання заперечень під час підготовчого провадження в суді на скарги на ухвали слідчого судді, що не підлягають оскарженню в апеляційному порядку* (тобто які відповідно до частин першої, другої цієї статті не входять переліку ухвал, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку під час досудового розслідування).

З огляду на наведене, вважаємо, що суб'єкт права на конституційну скаргу не обґрунтував невідповідність оспорюваних приписів Кодексу вимогам частин першої, четвертої статті 41, частин першої, другої 55,

⁵ У справі за конституційною скаргою Татькова Віктора Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини п'ятої статті 190, пункту 1 частини першої, частини третьої статті 309 Кримінального процесуального кодексу України.

пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України та не довів порушення своїх права власності та права на судовий захист.

2.2.3. Автор клопотання просить перевірити оспорювані приписи Кодексу, зокрема на відповідність статті 8 Конституції України. У зв'язку з цим він зазначає, що інститут оскарження ухвал слідчих суддів створює таку юридичну невизначеність, яка суперечить принципу верховенства права, оскільки „призводить до маніпуляцій під час вирішення питання про відкриття касаційного провадження на рішення судів попередніх інстанцій, що стосуються повернення майна, вилученого під час обшуку в ході кримінального провадження, що є несумісним із принципом верховенства права“ (стор. 8 клопотання).

Проте заявник не пояснює, у чому саме полягає така юридична невизначеність. А тому такі твердження, на нашу думку, не можна вважати належним обґрунтуванням невідповідності статті 8 Основного Закону України оспорюваних приписів Кодексу.

2.2.4. Аргументів щодо невідповідності оспорюваних приписів Кодексу статтям 3, 9, 19, 22, 64 Основного Закону України автор клопотання не наводить та не показує логічних зв'язків між ними та вказаними приписами Конституції України.

З огляду на викладене, вважаємо, що Гудиренко С.В. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону.

ВИСНОВОК

Наявні підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі за даною конституційною скаргою.

Додаток: текст оспорюваних приписів Закону № 3668, Закону № 1697 на 3 арк. в 1 прим.

Довідково:

Рішенням Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Глуценка Віктора Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України від 13 червня 2019 року № 4-р/2019 *приписи частини другої статті 392 Кодексу щодо унеможливлення окремого апеляційного оскарження ухвали суду про продовження строку тримання під вартою, постановленої під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті* визнано таким, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) (пункт 1 резолютивної частини Рішення).

Рішенням Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Татькова Віктора Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини п'ятої статті 190, пункту 1 частини першої, частини третьої статті 309 Кримінального процесуального кодексу України від 17 березня 2020 року № 5-р/2020 *приписи пункту 1 частини першої, частини третьої статті 309 Кодексу щодо заборони оскарження в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про дозвіл*

на затримання з метою приводу визнано такими, що відповідають Конституції України (є конституційними) (пункт 1 резолютивної частини Рішення).

Рішенням Другого сенату Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Плескача В'ячеслава Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини *третьої статті 307*, частини *третьої статті 309* Кримінального процесуального кодексу України від 17 червня 2020 року № 4-р(II)/2020 приписи частини *третьої статті 307* Кодексу щодо заборони оскарження ухвали слідчого судді за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) (пункт 1 резолютивної частини Рішення).

**Заступник керівника
Правового департаменту –
керівник управління опрацювання
конституційних скарг**

Вячеслав ГЕРГЕЛІЙНИК

Виконавець:

старший консультант

Ольга БИЧЕНКО (тел. 12-65)

Контроль:

завідувач відділу

попередніх висновків

Ірина ШАПОШНІКОВА (тел. 12-58)

ДОДАТОК

до попереднього висновку на конституційну скаргу Гудиренка Сергія Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 169, частини третьої статті 307, статей 309, 392, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс) (вх. № 18/409 від 22 грудня 2023 року)

Стаття 169 „Припинення тимчасового вилучення майна“ Кодексу:

„1. Тимчасово вилучене майно повертається особі, у якої воно було вилучено:

1) за постановою прокурора, якщо він визнає таке вилучення майна безпідставним;

2) за ухвалою слідчого судді чи суду, у разі відмови у задоволенні клопотання прокурора про арешт цього майна;

3) у випадках, передбачених частиною п'ятою статті 171, частиною шостою статті 173 цього Кодексу;

4) у разі скасування арешту;

5) за вироком суду в кримінальному провадженні щодо кримінального проступку.

2. Копія судового рішення про відмову в задоволенні або про часткове задоволення клопотання про арешт тимчасово вилученого майна, копія судового рішення про повне або часткове скасування арешту тимчасово вилученого майна негайно після його оголошення вручається слідчому, прокурору. У разі відсутності слідчого, прокурора під час оголошення судового рішення його копія надсилається таким особам не пізніше наступного робочого дня.

3. Слідчий, прокурор після отримання судового рішення про відмову в задоволенні або про часткове задоволення клопотання про арешт тимчасово вилученого майна, судового рішення про повне або часткове скасування арешту тимчасово вилученого майна повинні негайно вжити заходів щодо виконання судового рішення та направити повідомлення про його виконання слідчому судді.

Частина третя статті 307 „Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування“ Кодексу:

„3. Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора не може бути оскаржена, окрім ухвали про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження, скарги на відмову слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, визначених пунктом 9 частини першої статті 284 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру та відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру“.

Положення частини третьої статті 307 щодо заборони оскарження ухвали слідчого судді за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 4-р(II)/2020 від 17.06.2020.

Стаття 309 „Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування“ Кодексу:

„1. Під час досудового розслідування можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про:

1) відмову у наданні дозволу на затримання;

{Положення пункту 1 частини першої статті 309 щодо заборони оскарження в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-р/2020 від 17.03.2020}

2) застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні;

3) продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні;

4) застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні;

5) продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні;

5¹) застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу;

6) поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні;

7) продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні;

8) направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні;

9) арешт майна або відмову у ньому;

10) тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа - підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність;

11) відсторонення від посади або відмову у ньому;

11¹) продовження відсторонення від посади;

12) відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування;

13) закриття кримінального провадження на підставі частини дев'ятої статті 284 цього Кодексу.

2. Під час досудового розслідування також можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження або на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі пункту 9¹ частини першої статті 284 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру, повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній.

3. Скарги на інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді.

{Положення частини третьої статті 309 щодо заборони оскарження в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-р/2020 від 17.03.2020}“.

Стаття 392 „Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку“ Кодексу:

„1. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме:

1) вироки, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу;

2) ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру;

3) інші ухвали у випадках, передбачених цим Кодексом.

2. *{Положення частини другої статті 392 щодо унеможливлення окремого апеляційного оскарження ухвали суду про продовження строку тримання під вартою, постановленої під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового*

рішення по суті, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 4-р/2019 від 13.06.2019} Ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених частиною першою цієї статті, окремому оскарженню не підлягають, крім випадків, визначених цим Кодексом. Заперечення проти таких ухвал можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене частиною першою цієї статті.

Ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, підлягають апеляційному оскарженню в порядку, передбаченому цим Кодексом.

3. В апеляційному порядку також можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді у випадках, передбачених цим Кодексом“.

Частина четверта статті 399 „Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження“ Кодексу:

„4. Суддя-доповідач відмовляє у відкритті провадження лише, якщо апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, або судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями статті 394 цього Кодексу“.